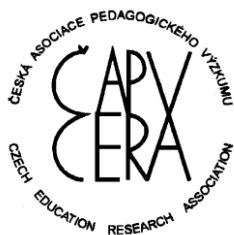

Bulletin České asociace pedagogického výzkumu 2/2016

V druhém čísle Bulletinu přinášíme mnoho nových informací pro komunitu pedagogů. Za pozornost stojí zejména blížící konec přihlašování na letošní konferenci ČAPV, výzva k podávání nominací na cenu ČAPV za významnou publikaci a výzvy pro autory časopisů Orbis Scholae a Pedagogická orientace.

výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Pozvánka na konferenci ČAPV

24. výroční konference České asociace pedagogického výzkumu se uskuteční v termínu 15.–16. 9. 2016 v Českých Budějovicích.

Katedra
pedagogiky a psychologie
Department of Pedagogy
and Psychology

Česká asociace
pedagogického výzkumu

XXIV. výroční konference České asociace pedagogického výzkumu

Sítování (networking) v pedagogickém výzkumu
15. - 16. září 2016

Úvod	Katedra pedagogiky a psychologie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích Vás zve na
Aktuality	
O konferenci >	XXIV. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu s tématem "Sítování (networking) v pedagogickém výzkumu".
Přihlašování >	Konference se koná pod záštitou děkana Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích Mgr. Michala Vančury, Ph.D.
Pokyny pro autory >	
Praktické informace >	
Důležité termíny	Termín konání: 15. - 16. 9. 2016
Kontakt	Metodologické semináře: 14. 9. 2016

Ve dnech **15.–16. 9. 2016** se na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích bude konat **XXIV. konference České asociace pedagogického výzkumu Sítování (networking) v pedagogickém výzkumu**. Sítování (networking) je v rámci pedagogického výzkumu realizováno v nejrůznějších podobách a kontextech, může však být také předmětem výzkumu. Konference by měla vytvořit prostor pro diskusi těchto témat i pro hledání možností, jak vytváření sítí v pedagogickém výzkumu posílit. Konferenci budou předcházet metodologické semináře, které se budou konat dne 14. 9. 2016. Přihlašování na konferenci probíhá do 30. dubna 2016. Podrobnější informace nejen k přihlášení budou k dispozici na <http://www.capv.cz/index.php/konference/aktualni-konference>.

Iva Žlábková

2. Výzva k podávání nominací na Cenu ČAPV za významnou publikaci

Česká asociace pedagogického výzkumu (dále ČAPV) každoročně oceňuje publikace členů ČAPV a výzkumníků juniorů, které vynikají kvalitou výzkumné práce a její prezentace, otevírají nová výzkumná témata nebo přinášejí metodologické inovace. Proto uděluje jednou ročně při příležitosti výroční konference Cenu ČAPV za významnou publikaci (dále Cena).

Vyzýváme proto všechny členy ČAPV, aby navrhovali práce hodné ocenění, které vyšly s vrocením 2014 a 2015 a nebyly odměněny Cenou v předchozím roce.

Práce mohou být publikovány v českém nebo jiném jazyce, na území České republiky nebo v zahraničí, v materiální nebo elektronické formě. S výjimkou kategorie junior alespoň jeden z autorů práce musí být ke dni podání nominace členem ČAPV se splněnými členskými povinnostmi (tj. musí mít zaplacený členský příspěvek za předchozí rok nebo je přijat po 1. 1. 2016). Slovo autor je v tomto textu používáno pro autorky i autory.

Práce mohou být nominovány v následujících kategoriích:

1. Recenzovaná stať v periodiku.
2. Monografie nebo jiná neperiodická publikace.
3. Publikace výzkumníka juniora (článek nebo neperiodická publikace). Za výzkumníka juniora se považuje student některé formy terciárního studia v ČR nebo badatel, který v ČR obhájil doktorskou (bakalářskou, diplomovou) práci po 1. 1. 2014. Junior musí být hlavním (prvním) autorem práce nominované v této kategorii.

Nominace může podávat pouze člen ČAPV. Nelze nominovat vlastní práci. Nominace musí obsahovat následující údaje:

- a) bibliografické údaje nominované práce a označení autora nebo spoluautorů, kteří jsou členy ČAPV;
- b) jméno toho, kdo práci nominuje;
- c) kategorii, do které je práce nominována, u kategorie junior uveďte typ studia hlavního autora a předpokládané datum jeho ukončení; resp. datum obhajoby kvalifikační práce.

Neúspěšná nominace může být v následujícím roce podána znovu, pokud datum vydání práce ještě spadá do uvedeného časového období.

Nominace na cenu ČAPV musí být elektronicky zaslána tajemníkovi komise pro ceny do 19. června 2016 do 24.00 hodin.

Adresa pro zaslání nominace:

RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D., tajemník komise, dominik.dvorak@pedf.cuni.cz

Ceny uděluje výbor ČAPV na návrh komise pro ceny ČAPV. Výbor ČAPV může rozhodnutí komise v jednotlivých případech buď přijmout, nebo odmítnout, ne však měnit.

Dominik Dvořák

3. Změny v přihlašování na konferenci ČAPV

Vážené členky, vážení členové ČAPV,

jak již jistě mnozí víte, bude se konference naší asociace konat ve dnech 15.–16. 9. 2016 na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V letošním roce vás ale při přihlašování na konferenci čeká poměrně zásadní změna, neboť je k tomu zapotřebí využít webových stránek naší asociace (ty prošly v posledních týdnech proměnou).

Jsou zde nachystány dvě varianty přihlášení: pro členy a pro nečleny ČAPV.

Vás, členy asociace, prosíme o dodržení následujícího postupu.

Nejprve si v sekci „Pro členy“ vytvořte účet a cca 24h vyčkejte na jeho potvrzení. Tím získáte vstup do prostoru, kde si budete moci vytvořit svůj profil, budete zde mít k dispozici i archiv bulletinů apod. Vytvořený účet a profil vám zůstanou i do budoucna, což Vám usnadní přihlašování na příští konferenci ČAPV, které bude probíhat stejným způsobem. Až provedete přihlášení na letošní konferenci, dostanete potvrzovací informaci na Vámi zadaný email, přes který s Vámi budou dále komunikovat organizátoři konference.

Vytvořit účet (a získat přístup např. k aktuálním i starším bulletinům) můžete kdykoliv i bez vazby na to, zda se letos chystáte do Českých Budějovic nebo ne.

V případě jakýchkoli dotazů nebo problémů mne prosím kontaktujte na

jana.polachova@upol.cz

Doufáme, že tato nově vzniklá platforma dále zkvalitní fungování naší asociace.

Za výbor ČAPV

Jana Poláková Vašátková

4. Nové tváře v ČAPV

K datu zveřejnění Bulletinu ČAPV byli nově na základě přihlášení a po souhlasném projednání výborem přijati do řad členů ČAPV noví členové (v abecedním pořadí):

- **Mgr. Eva Vaňkátová**, Pedagogická fakulta UK, Praha. Deklarovaná oblast zájmu: Výzkum zaměřený na kázeň.
- **Mgr. Daniela Swart**, Pedagogická fakulta UK, Praha. Deklarovaná oblast zájmu: nástroje zvyšování kvality školy.
- **Mgr. Michal Šimáně**, Ústav pedagogických věd, Filozofická fakulta MU. Deklarovaná oblast zájmu: Dějiny vzdělávání a školství.

Novým členům a členkám byl zaslán přijímací dopis se základními informacemi. Přejeme jim ještě touto cestou profesní elán, neutuchající zájem o pedagogický výzkum a mnoho úspěchů. Od nových kolegů očekáváme, že vnesou do činnosti asociace nové podněty a budou pro komunitu pedagogického výzkumu aktivními, platnými a perspektivními členy.

Petr Novotný, předseda

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

- Ve dnech 26.–27. 5. 2016 se na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně bude konat konference **Cesty k profesionalizaci kariérového poradenství**. Více informací na <http://konferencekp.cz/>
- Ve dnech 22.–26. 8. 2016 se v Dublinu koná konference European Conference on Educational Research ECER 2016 s tématem **Leading Education: The Distinct Contributions of Educational Research and Researchers**. V rámci konference proběhne také tradiční Emerging Researchers' Conference. Více na www.eera-ecer.de/ecer-2016-dublin/
- Ve dnech 22.–26. 8. 2016 se koná v Číně na Universitě Beijing 16. světový kongres srovnávací pedagogiky. Hlavní téma: **Dialectics of Education: Comparative Perspectives**. Termín pro zaslání abstraktů je 15. 3. 2016. Více na wcces.2016.org
- Ve dnech 13.–14. 9. 2016 pořádá Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně v Kongresovém centru ve Křtinách 8. ročník mezinárodní vědecké konference celoživotního vzdělávání ICOLLE 2016. Hlavním tématem konference jsou **Aktuální výzvy celoživotního vzdělávání a učení**. Více viz: www.icolle.cz
- Ve dnech 13.–15. 9. 2016 se v Leedsu uskuteční konference **British Educational Research Association**. Více viz <https://www.bera.ac.uk/beraconference-2016>
- Ve dnech 15.–16. 9. 2016 se na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích bude konat **XXIV. konference České asociace pedagogického výzkumu Síťování (networking) v pedagogickém výzkumu**. Více viz <http://www.capv.cz/index.php/konference/aktualni-konference>
- Ve dnech 30. 9.–2. 10. 2016 se v Oslu uskuteční konference International Society for Historical and Systematic Research on Textbooks and Educational Media **Heterogeneity and Educational Media**. Více viz <http://www.philso.uni-augsburg.de/en/lehrstuehle/paedagogik/igschub/news/>
- V termínu 20.–21. 10. 2016 se v Ostravici uskuteční konference Pedagogická diagnostika a evaluace 2016 s podtitulem **Účinnou diagnostikou a evaluací k vyšší kvalitě vzdělávání**. Bližší informace budou brzy zveřejněny. Více viz <http://konference.osu.cz/pdae/>
- Seznam dalších prestižních zahraničních konferencí týkajících se výzkumu vzdělávání zaštitěných **European Association for Research on Learning and Instruction (EARLI)** je dostupný zde: http://www.earli.org/conferences/Sig_Conferences/Sig_Conferences_in_2016

NOVINKA: Orbis scholae 3/2015

Třetí číslo časopisu Orbis scholae roku 2015 uveřejňuje následující studie: Teoretické modely porozumenia textu a ich interpretácie v školskom vzdelávaní (O. Zápotočná), Porozumění textu v mateřském a cizím jazyce: odlišnost, podobnost, přenositelnost (E. Skopečková), Výuka čtenářských strategií v zahraničí – teorie, trendy, programy a metody (L. Whitcroft), Specifika lyrické poezie jako učební úlohy (J. Vala), Porozumění textům žáků 4. ročníků (A. Kucharská), Práce s textem na střední škole (V. Radváková), Strategie porozumění textu a studenti učitelství (J. Doležalová), Bilingvismus v kontextu českého a slovenského jazyka – vybraná zjištění (D. Tučková, J. Králová, M. Klugar).

<http://www.orbisscholae.cz/>

NOVINKA: Pedagogická orientace 1/2016

První letošní číslo časopisu Pedagogická orientace uveřejňuje následující studie: Školní psycholog jako výzkumník: zamyšlení nad možnostmi (J. Mareš), Učení a vyučování cizích jazyků a identita (V. Janíková), Sňatek z rozumu? Výzkum a výuka v pregraduální přípravě učitelů na příkladu kvalitativního výzkumu (K. Lojdová), O stavu didaktické přípravy učitelů anglického jazyka na rozvoj interkulturní komunikační kompetence (K. Uličná), Být sama sebou: případová studie subjektivních teorií učitelky v kontextu profesního rozvoje (P. Koubek), Koncept Standardů společného základu ve Spojených státech amerických: výuka čtení v primárním vzdělávání (P. Sýkorová).

<https://journals.muni.cz/pedor>

NOVINKA: Pedagogika 1/2016

První letošní číslo Pedagogiky obsahuje stati: Retrospektiva a perspektiva osobnostně orientovaného pojetí výchovy v teorii a praxi: Proč je osobnostní zřetel v edukaci důležitý a jak jej uplatňovat v edukaci obratu (Z. Helus), Ilustrace k edukaci obratu Zdeňka Heluse (M. Hejný), Perspektiva osobnostně orientovaného pojetí výchovy v kontextu přesahu (transcendování) dítěte (N. Bravená), Dítě, tělo, idea (J. Slavík), Od předškolní výchovy k předškolnímu vzdělávání a zpátky k předškolní výchově (Cesta od nedokonalé zmenšeniny dospělého k autonomní osobnosti) (E. Opravilová, J. Kropáčková), K pedagogickým cestám pro efektivní soužití všech ve společnosti (K. Rýdl), Co přinesl „obrat k dítěti“ a co naopak skryl? (S. Štech), Význam sociálních podnětů pro rozvoj empatie a mentalizace u dětí aneb Dívej se mi do očí (M. Vágnerová), Osm podob Zdeňka Heluse (J. Mareš), Vyznat se (v) Helusovi (E. Walterová), Přínos díla prof. Heluse pro pedagogiku a transformaci českého školství po roce 1989 (V. Spilková).

<http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika>

Studia paedagogica 4/2015

Loňské čtvrté číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje následující stati: The Dutch Lifelong Learning Scene: Continuing Unresolved Issues and Two Alternative Perspectives (T. van Dellen), School Administrator Self-Esteem and Its Relationship to Trust in Teachers (M. Bilgin-Aksu,

T. Aksu, S. Polat), Beliefs of Czech Teachers as a Prerequisite for Effective Teaching (J. Straková, J. Simonová), Mapping the Relationship Between Higher Education and Sustainable Development (C. Holm, A. Martinsen), Surrogate Grandparents as Actors in Intergenerational Learning (M. Rabušicová, K. Pevná, Z. Vařejková).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

NOVINKA: E-pedagogium 4/2015

Loňské čtvrté číslo E-pedagogia uveřejňuje následující odborné články a statě: If Comenius: a Traveler's Journey towards Storifying Heritage Learning (P. Huion), The Selection and Use of Image Historical Materials in History Textbook: Take the Example of The Picture of Confucius Teaching (L. Zhang), Power and education (A. Antlová), Covey's Professional Habits in Czech Elementary and Lower Secondary Novice Teachers (A. Rozkocová, M. Nišpanská), Leading Pedagogic Leadership in Schools Providing Compulsory Education: A Comparative Study of Head Teacher Between China and the Czech Republic (D. Peng), Joint Custody in Families and its Pitfalls (from a research Perspective) (A. Wiegerová, D. Hamplová), Researching Students Gifted in Science Using the Method of Eye Tracking (J. Škrabánková, E. Trnová), The Role of Physical Activity and Performance Orientation on the Scale of Subjective Preferences to Personal Values of Romany Pupils (O. Ješina, T. Vyhliďal).

<http://www.pdf.upol.cz/rychle-odkazy/casopis-e-pedagogium/>

NOVINKA: Lifelong Learning 1/2016

V prvním čísle časopisu Lifelong Learning byly publikovány následující studie: „Líbí se mi řešit věci jako dospělý“ – Global Storylines jako forma globálního vzdělávání (I. Márová, L. Slepíčková), Kvalita života a hodnotová orientace (S. Čepelová), Výtvarná tvorba jako nástroj vzdělávání u osob s postižením (P. Sochor), Péče o německé seniory trpící demencí a jinými nemocemi v soukromých sociálních zařízeních na území Polska – případová studie (N. Horáková, J. Kajfosz), Ženy sladující vědeckou profesi a soukromý život (L. Zormanová), Heteronormalita ve vztahu k socializaci a adopci dětí homosexuálními rodiči (P. Tománek).

<http://lifelonglearning.mendelu.cz>

Scientia in educatione 2/2015

V loňském druhém čísle časopisu Scientia in Educatione jsou uveřejněny následující stati a studie: Úvodník k trojici článků věnovaných disertačním pracím v oboru didaktika biologie, fyziky a chemie (V. Žák, M. Rusek, L. Pavlasová), Disertační práce se zaměřením na didaktiku biologie v České republice v letech 2004 – 2013 (L. Pavlasová), Analýza disertačních prací z didaktiky chemie obhájených v České republice v letech 2003–2014 (M. Rusek), Disertační práce z didaktiky fyziky obhájené v České republice v letech 2004 až 2013 – přehled a analýza (V. Žák), Pozice Omega – specifická fáze vnímání pojmu nekonečno (J. Cihlář, P. Eisenmann, M. Krátká), Rostlinné invaze v povědomí studentů vybraných gymnázií (A. Florianová), Výuka evoluční biologie na základních a středních školách (L. Hlaváčová).

<http://www.scied.cz/>

NOVINKA: Sociální pedagogika 1/2016

První letošní číslo Sociální pedagogiky obsahuje studie: Social Pedagogy and Social Work: An analysis of their Relationship from a Socio-pedagogical Perspective (E. Marynowicz-Hetka), The Relationship Between Social Work and Social Pedagogy – Similarities in Theory and Profession from a German Perspective (K Kraimer, L. Altmeyer), Educational Discourses in Social Work (J. Navrátilová, P. Navrátil), The Relationship of Social Pedagogy and Social Work (B. Kraus, S. Hoferková), Convergent and Divergent Aspects of Social Work and Social Pedagogy (A. Mátel, A. Preissová Krejčí), Selected Methods of Intervention Suitable for Work Social Educator with Children at Risk of Social Exclusion (H. Skarupská), Study Review: Selected Methods of Intervention Suitable for Work Social Educator with Children at Risk of Social Exclusion (M. Stanoev).

<http://soced.cz>

NOVINKA: MAGISTER: reflexe primárního a preprimárního vzdělávání ve výzkumu 2/2015

V druhém čísle roku 2015 byly publikovány tyto výzkumné texty: Proměny vzdělávání učitelů v primární škole v kontextu digitalizace a budoucnosti práce (L. Podroužek, D. Šafránková); K dovednosti žáků primární školy predikovat svou úspěšnost v řešení nestandardních úloh (E. Nováková); Komunikace o pubertě: dítě – matka – otec (M. Rašková, D. Provázková Stolinská) a Mobilní dotyková zařízení a jejich implementace do výuky na základní škole (P. Částková, J. Kubrický, D. Provázková Stolinská).

<http://kpv.upol.cz/magister.php>

NOVINKA: Journal of Technology and Information Education 1/2016

První číslo roku 2016 časopisu JTIE obsahuje výzkumné studie: Didaktika odborných technických předmětů na středních školách – vývoj, stav a perspektivy (P. Pecina, P. Sládek), Příprava učitelův technických predmetov v názoroch pedagógov a študentov (D. Lukáčová, G. Bánesz), Osvojovanie vedomostí žiakov v odbornom predmete s využitím interaktívnej tabule (M. Ďuriš, M. Bendík), Analýza možností výuky elektrotechniky na základní škole (Č. Serafín), Digitální genealogie a badatelsky orientovaná výuka informatiky na základní škole (P. Pexa), Mohou být mobilní technologie prostředkem pro výuku přírodovědných předmětů současné generace žáků? (J. Válek, P. Sládek).

<http://jtie.upol.cz/>

Historia scholastica 2/2015

Ve druhém čísle roku 2015 byly publikovány následující studie: Co zmůže pedagogika, aneb krize lidskosti jako výzva pro edukaci (Z. Helus), Teaching History During War Time – Preparation of history teachers at the University of Latvia during World War II (A. Abens), A System Outside the System: Czech Salesians and their Clandestine Summer Camps in the 1970s and 1980s (D. Dvořák, J. Vyhnálek), Tvorba Juraja Čečetku a ideológia Slovenského štátu v rokoch 1939–1945 (B. Kudláčková, L. Valkovičová), Česká reformace a proměny kultury mezi husitstvím a Bílou horou (J. Pánek), Výchova v období totalit a muzejní podsbírký národního pedagogického muzea a knihovny (M. Pánková), Sen o všemohoucnosti: sebeklam

socialistické pedagogiky v Polsku (D. Stepkowski), Příběh jilemnického gymnázia (R. Váňová), Varia: Historie již téměř zapomenutá: Jak tým doktora Karla Rašky zabránil rozšíření epidemie skvrnitého tyfu z Terezína (K. Raška, Jr.), Jak vzniká poezie – a trochu historie (P. Kohn).

<http://www.historiascholastica.com>

NOVINKA: Journal of Pedagogy 2/2015

Druhé, speciální, loňské číslo časopisu Journal of Pedagogy s názvem New Zealand Perspectives on Early Childhood Education obsahuje následující studie: New Zealand perspectives on early childhood education: Nāku te rourou nāu te rourou ka ora ai te iwi (M. Tesar), Nineteenth century early childhood institutions in Aotearoa New Zealand: Legacies of enlightenment and colonisation (H. May), Social, cultural, and ecological justice in the age the Anthropocene: A New Zealand early childhood care and education perspective (J. Ritchie), New Zealand early childhood curriculum: The politics of collaboration (S. Farquhar), Early childhood assessment in Aotearoa New Zealand: Critical perspectives and fresh openings (S. Arndt, M. Tesar), Kei hea te Ora? The whereabouts of the health of children in the early childhood curriculum of Aotearoa New Zealand (A. Gibbons), Research work as curriculum work in New Zealand early childhood settings: What should be taught and learned? (A. C. Gunn), Pedagogies of difference: Unknowing immigrant teachers as subjects forever in proces (S. Arndt), Making art matter-ings: Engaging (with) art in early childhood education, in Aotearoa New Zealand (J. Craw).

<http://www.degruyter.com/view/i/jped>

Pedagogika.sk 1/2016

První letošní číslo časopisu Pedagogika.sk obsahuje studie: Spôsob výchovy v rodine ako zdroj sebapoňatia pubescenta (V. Ďuricová, M. Hašková), Žalovanie a hierarchia – etnografická analýza (Z. Stoláriková).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

KNIHY – SBORNÍKY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ...

NOVINKA: Smetáčková, I. (2016). *Genderové představy a vztahy. Sociální a kognitivní aspekty vývoje maskulinity a femininity v průběhu základní školy*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Kniha řeší tři základní okruhy otázek: 1. Jaké představy o maskulinitě a femininitě (tzv. genderová schémata) si vytváří děti ve věku 6 až 15 let? 2. Jak se ve smíšených školních kolektivech projevuje gender? Jaké vztahy mezi sebou chlapci a dívky mají? 3. Jak spolu souvisí kognitivní a sociální oblast genderového vývoje? Jak dětská genderová schémata ovlivňují komunikaci a vztahy ve smíšených skupinách, a naopak? Ke každé z otázek jsou představeny aktuální zahraniční výzkumy, psychologické a sociologické teorie a výsledky autorčina vlastního výzkumu. Výzkumu se účastnilo 435 dětí z 20 školních tříd pokrývajících všechny ročníky základní školy. V každé třídě byla provedena případová studie s využitím pozorování, kresby ideální dívky a ideálního chlapce, sociometrického ratingového dotazníku a rozhovorů s dětmi a s vyučujícími. Výzkum

ukázal, že genderová schémata jsou založena na znacích socio-kulturní povahy a jsou silně komplementární. Schémata mladších dětí jsou homogenní, u starších dětí narůstá flexibilita a variabilita schémat. Ve třídách děti i vyučující často používají dělení na dívky a chlapce. Vztahy mezi oběma genderovými podskupinami jsou horší než uvnitř skupin. Při vzájemném kontaktu děti často tematizují genderové hranice. Konkrétně byly identifikovány tři praktiky používané k obhajobě existujících hranic femininity a maskulinity a jedna praktika, která tyto hranice měnila. Kniha přináší vhled do genderové struktury dětských životů. Jako taková může být přínosem pro všechny, kteří s dětmi pracují a snaží se lépe porozumět jejich světu.

NOVINKA: Sobková, P., Öbrink Hobzová, M., & Pospíšilová, H., et al. (2015). *Sociální pedagogika a její metody*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Monografie se zabývá sociální pedagogikou a jejími metodami. Jejím cílem je na pozadí současného pojetí sociální pedagogiky identifikovat metody, které v praxi sociální pedagog používá. Nejdříve vymezuje roli metod ve výchovně-vzdělávacím procesu, poté v rámci krátkého exkurzu do historie předkládá kořeny metod u významných pedagogů. Dále se monografie věnuje stavu metod v sociální pedagogice v České republice a na Slovensku, zároveň zpracovává pojetí sociální pedagogiky a metod v Polsku, Německu, Velké Británii a také ve Skandinávii. Publikace prezentuje a analyzuje výsledky pilotáže realizované v roce 2015 mezi studenty oboru Sociální pedagogika na Cyrilometodějské teologické fakultě UP.

NOVINKA: Greger, D. (Ed.). (2015). *Srovnávací pedagogika: Proměny a výzvy*. Praha: Karolinum.

Kam směřuje obor srovnávací pedagogika? Jaký je vývoj oboru v zahraničí a jak se obor rozvíjí u nás? Srovnávání nejrůznějších fenoménů vzdělávání jsme vystaveni dnes a denně. Tu výsledkům českých žáků v některém z mezinárodních výzkumů výsledků vzdělávání; jindy nelichotivému srovnání platů českých učitelů s jejich kolegy v zahraničí; nebo nám ministr školství ordinuje potřeby aplikace finského školského systému v České republice; a bylo by možné s příklady pronikání srovnávání do našich diskusí o podobě vzdělávání pokračovat. Některé z nich jsou dokladem rozvoje oboru – například dostupnost indikátorů vstupů i výstupů vzdělávání. Jiné nás varují před tím, že ne každé srovnání je stejně hodnotné a že přenosy cizích inspirací do domácího kontextu jsou obtížné. Čtenáři předkládaná kniha *Srovnávací pedagogika: Proměny a výzvy* tak přináší zachycení stavu oboru srovnávací pedagogika a jeho reflexe. Kromě tohoto zamyšlení však kniha přináší i pohled na vybrané oblasti důležité pro české vzdělávání – pojednává o kvalitě předškolního vzdělávání, kurikulu, procesech i výsledcích vyučování a učení v mezinárodní komparaci, věnuje se kvalitě učitele a podobě profesních standardů učitele v zahraničí. Prostřednictvím nahlížení a studování zahraničních systémů chceme i touto knihou přispět k hlubšímu porozumění vlastnímu vzdělávacímu systému.

Vlčková, K., Lojdová, K., Lukas, J., Mareš, J., Šalamounová, Z., Kohoutek, T., & Ježek, S. (2015). *Z posluchárny za katedru: Mocenské vztahy ve výuce studentů učitelství*. Brno: Masarykova univerzita.

Monografie prezentuje výsledky výzkumu ustavování a uspořádání mocenských vztahů ve výuce studentů učitelství, kteří se při své dlouhodobé praxi ocitají ve školních třídách coby nastávající učitelé. Autoři vycházejí z tradiční teorie relační moci Frenche a Ravena a na základě videonahrávek vyučovacích hodin, rozhovorů se studenty učitelství, jejich reflektivních deníků z praxí a dotazníkového šetření výuky studentů učitelství prostřednictvím výpovědí žáků popisují, jak studenti učitelství v interakci se žáky pracují s legitimní, donucovací, odměňovací, expertní a referenční mocí. Kniha představuje typické situace, s nimiž jsou studenti učitelství při své praxi konfrontováni, a může tak sloužit budoucím učitelům stejně jako těm, kdo je na tuto dráhu připravují.

Šalamounová, Z. (2015). *Socializace do školního jazyka*. Brno: Masarykova univerzita.

Na první pohled by se mohlo zdát, že ve škole se hovoří stejně jako všude jinde. Školní jazyk je však natolik specifický, že se o něm mnohdy uvažuje jako o cizím jazyce svého druhu. Od chvíle, kdy děti vstupují do školy a stávají se žáky, se proto spolu s učením konkrétních poznatků učí také to, jakým způsobem o nich hovořit. Tento proces, označovaný jako socializace do školního jazyka, přibližuje předložená monografie. Prostřednictvím empirického výzkumu ukotveného ve vyučovacích hodinách českého jazyka na druhém stupni základních škol nejprve popisuje, jak se žáci seznamují se školními pojmy a poté jakým způsobem pronikají do používání jazyka při práci s učebními postupy. Kniha tak ilustruje, jak se žáci stávají součástí specifického jazykového společenství, které je škole vlastní.

Chráška, M., & Kočvarová, I. (2014). *Kvantitativní design v pedagogických výzkumech začínajících akademických pracovníků*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Monografie je zaměřena na vybrané otázky metodologie empirického výzkumu v pedagogice, konkrétně na metody sběru dat v kvantitativně orientovaných pedagogických výzkumech. Metodologie monografie je postavena na obsahové analýze vybraných metod sběru dat, a to pedagogického pozorování, dotazníku, sociometrie, q-metodologie a sémantického diferenciálu. Hlavním cílem je identifikovat základní společné aspekty vybraných metod sběru dat, a zároveň jejich specifika, kterými se navzájem odlišují. Záměrem autorů je prezentovat na příkladech konkrétních technik sběru dat z reálných výzkumných šetření možnosti jejich konstrukce, validizace, odhadu reliability, aplikace, ale především statistické analýzy získaných dat. Důležitým dílčím cílem monografie je prezentovat tvorbu nástroje pro měření postojů žáků k edukační realitě (nástroj ATER) a jeho rozsáhlou validizaci s využitím specifických postupů včetně explorativní i konfirmativní faktorové analýzy.

Pacholík, V., Lipnická, M., Machů, E., Leix, A., Nedělová, M. (2015). *Specifika edukace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Publikace předkládá vybraná témata z oblasti přístupů ke vzdělávání dětí se specifickými vzdělávacími potřebami v mateřské škole. V první části se autoři věnují teoretickému vymezení systému podpory dětí se specifickými vzdělávacími potřebami. Druhá kapitola se zaměřuje na specifika přístupu ve vzdělávání dětí s tělesným postižením v běžné třídě mateřské školy. V další kapitole se autoři zaměřují na oblast dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí. Nepříliš často zmiňovanou problematikou je vzdělávání dětí z jazykově odlišného prostředí, které se věnuje další kapitola. Poslední kapitola se zabývá problematikou edukace nadaných dětí v mateřské škole.

Majerčíková, J., Kasáčková, B., Kočvarová, I. (2015). *Předškolní edukace a dítě: výzvy pro pedagogickou teorii a výzkum*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií.

Publikace analyzuje vybrané otázky předškolní pedagogiky. Jejím cílem bylo zachytit a vyhodnotit výzvy a trendy v předškolní edukaci, tak jak se odrážejí v její teorii a statistických ukazatelích o mateřských školách v ČR. V první části publikace jsou reflektovány některé terminologické nejasnosti na poli předškolní pedagogiky. Text je veden snahou podpořit zpřesňování vědeckého jazyka a vytvořit prostor pro rozvíjení pojmů v terminologii předškolní pedagogiky. Obsahem další části je teoretické vymezení oblastí výzkumů souvisejících s předškolní edukací. Jsou v ní identifikovány zajímavé výzvy pro pedagogický výzkum v předškolní pedagogice i samotné edukaci. Stať rovněž přináší stručný nástin výzkumného projektu, jehož cílem je odhalení světa současného dítěte na prahu povinného vzdělávání. Se záměrem vysledovat a vyhodnotit vývoj a případné trendy v institucionální předškolní edukaci v MŠ za období poslední dekády jsou v poslední části podrobně analyzována dostupná numerická data o mateřských školách v ČR.

Vošáhlíková, P. (2016). *Rákoska v dílně lidskosti: česká škola v 19. století očima účastníků*. Praha: Academia.

Vyhlášení všeobecné školní povinnosti v českých zemích v roce 1774 v rámci habsburské monarchie bylo prvním krokem na cestě školy k všeobecně respektované instituci. O charakteru a poslání školy rozhodoval stát i církve. Během 19. století nastolily české národně emancipační snahy témata jako otázka vyučovacího jazyka a interpretace národních dějin, literatury, umění, vědy, hospodářské prosperity apod. V oblasti socializace dětí a mládeže integrační roli škola plnila, její návštěva se stala v průběhu 19. a 20. století pro většinu obyvatel samozřejmostí. Postupně se objevilo mnoho pokusů zdokonalovat ji. Vždy však platilo, že škola působila současně jako nástroj, zrcadlo i součást proměnlivého životního stylu a že toto různorodé poslání plní i nadále.

Veteška, J. (2016). *Úvod do studia vzdělávání dospělých*. Praha: Portál.

Cílem publikace je představit vývoj a význam teorie a praxe vzdělávání dospělých a přiblížit vznik a rozvoj andragogické vědy v mezinárodním kontextu. Obsah je orientován jednak na teoretické poznatky z učení a vzdělávání dospělých, jednak na praktické aplikace do oblasti rozvoje a řízení lidí. Věnuje se také podnikovému (firemnímu) vzdělávání, kompetencím a kvalifikaci lektora či legislativě ve vzdělávání dospělých v ČR. Kniha je určena studentům VŠ, učitelům, akademickým a vědeckým pracovníkům, tutorům, lektorům, manažerům, a metodikům vzdělávání, tvůrcům vzdělávací politiky, personalistům a odborníkům na HR.

Spilková, V. (Ed.). (2015). *Klinická škola a její role ve vzdělávání učitelů*. Praha: Retida.

Publikace je výstupem projektu, jehož cílem bylo navrhnout model klinické školy a pilotně ověřit její vybrané znaky, zejména klinické pojetí pedagogických praxí. První kapitola zasazuje ústřední téma do širších kontextů a vyjasňuje klíčové koncepty – reflektivní model učitelského vzdělávání, realistický přístup k přípravě učitelů, klinicky založená příprava učitelů, klinická praxe, klinické zkušenosti. Dále jsou představeny vybrané zahraniční modely jako inspirace pro český kontext. Druhá kapitola je věnována tvorbě a ověřování nových forem klinické praxe a s ní provázaných kurzů. Ve třetí kapitole jsou prezentovány další zajímavé inovativní aktivity, které charakterizují klinickou školu jako vyšší úroveň spolupráce fakultní a vysoké školy při přípravě budoucích učitelů.

Lukášová, H. (2015). *Učitelské sebepojetí a jeho zkoumání*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií.

V publikaci byl učiněn pokus pojmenovat hlubší vnitřní proměnné učitelské profese, o něž se může opřít současné hledání požadavků na profesi i ve vztahu k profesním standardům v České republice. Měla by být příspěvkem k rozvoji pedeutologie tj. měla by přispět k rozvoji teorie učitelské profese v oblasti profesního sebepojetí učitele, která může být základem pedagogické praxe v oblasti autoregulace a autoevaluace. Učitelství je chápáno jako autentická profese, která se opírá o profesní ctnosti a etiku. Pojetí profesní učitelské identity je zaměřeno na reflexi vlastního profesního myšlení, prožívání a rozhodování, které si vyžaduje vždy jistou dávku invence a tvořivosti. Vedle sociální dimenze je věnována pozornost i učitelskému zdraví. Výzkum subjektivní učitelské zdatnosti přinesl podněty pro formulaci perspektiv rozvoje učitelství z hlediska autoevaluace do budoucna.

Denglerová, D. (2015). *Testování kognitivních schopností dětí v kulturně rozmanité společnosti*. Brno: Masarykova univerzita.

Předkládaný text se zabývá sociálně-kulturním aspektem vývoje kognitivních schopností. Charakterizujeme pozornost, vizuální percepci, kategorizaci a inteligenci. Zabýváme se možnostmi spravedlivého testování kognitivních schopností, především inteligence. Dále přinášíme výsledky vlastního výzkumu, který porovnává schopnosti vizuální percepce, pozornosti a kategorizace u dětí na počátku školní docházky v kontextu různých socio-kulturních prostředí. Porovnáváme romské děti pocházející ze sociálně znevýhodněného prostředí navštěvující tzv. přípravné třídy s dětmi z většinové populace. Děti (n=277) se lišily ve schopnosti kategorizace, méně ve vizuální percepci. Na základě výsledků jsme popsali několik konkrétních doporučení ke vzdělávání romských dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Průcha, J., & Kansanen, P. (2015). *Školní vzdělávání ve Finsku*. Praha: Karolinum.

Publikace je u nás prvním systematickým objasněním finského školství, jeho vývoje a současného fungování. Seznamuje čtenáře s kontextem, v němž finský vzdělávací systém funguje, tj. politické, ekonomické a kulturní determinanty, včetně soudobé vzdělávací politiky. Hlavní části knihy jsou věnovány objasněním všech sektorů vzdělávacího systému, od předškolního školství, primárního, sekundárního a terciárního školství až k vzdělávání dospělých. Speciální kapitola, jejímž autorem je prof. P. Kansanen, se zabývá přípravou učitelů. Publikace vcelku vysvětluje, na základě čeho dosahuje finské školství mezinárodně oceňovaných úspěchů. Zároveň poukazuje na současné problémy v důsledku ekonomických potíží.

VÝZVA PRO AUTORY MONOČÍSLO ORBIS SCHOLAE 2/2017

Předškolní vzdělávání a přechod na základní školu **Hostující editorky: Jaroslava Simonová a Jana Straková**

Již dlouho si pedagogický výzkum klade otázku, jakou formu a obsah by mělo mít školní vzdělávání, aby co nejvíce prospívalo jednotlivcům i celé společnosti. V posledních letech se pozornost začala posouvat od školního také k předškolnímu vzdělávání a péči. V mezinárodním kontextu se zájem o výzkum předškolního vzdělávání začal zvyšovat už od začátku milénia, v České republice jsou zatím empirické doklady o kvalitě a o dopadech předškolního vzdělávání omezené. Zvláště s nadcházejícím uzákoněním povinného předškolního vzdělávání si ovšem musíme klást otázku, jak různé formy předškolního vzdělávání přispívají ke zvyšování šancí dětí z různého prostředí obstát ve škole, dobře se v ní cítit a dosahovat co nejlepších výsledků v oblasti kognitivní i nekognitivní.

Zatím jenom málo rozumíme tomu, které konkrétní mechanismy a za jakých podmínek přispívají k dobrým dlouhodobým dopadům různých typů předškolního vzdělávání v podmínkách českého vzdělávacího systému. Často bývají citovány zahraniční studie, které přesvědčivě ukazují pozitivní dopady předškolního vzdělávání, zvláště pro znevýhodněné děti. Jde však obvykle o výsledky velmi konkrétně zaměřených programů, které probíhaly za specifických podmínek. Jejich principy a postupy nejsou v běžných předškolních zařízeních plně zohledňovány. Při podrobnějším zkoumání uvedených studií se ukazuje, že jejich výsledky nejsou zcela univerzální a jednoznačné. Některé z dovedností, které děti díky předškolnímu vzdělávání získaly, se mohou poměrně rychle vytrácet, nejsou-li cíleně kultivovány. Pokud předškolní péče mimo rodinu začíná před třetím rokem dítěte a nezohledňuje dostatečně jeho specifické potřeby a životní podmínky, může mít negativní dopady na zdraví a chování dítěte. Děti, které tráví v předškolních zařízeních více času, mohou za určitých okolností sice vykazovat zlepšení kognitivních dovedností, ale mohou se u nich objevit problémy s chováním a zhoršením sociálních dovedností. Dopady předškolního vzdělávání tedy nezávisí jen na tom, zda dítě zařízení navštěvuje, ale také na tom, kdy ho začne navštěvovat, kolik času v něm tráví a jaká je kvalita péče, jíž se mu dostává.

Relativně málo prozkoumaným obdobím je i přechod do povinného vzdělávání. Tam si zvláštní pozornost zasluhují odklady povinné školní docházky, které jsou ve srovnání s jinými (i kulturně blízkými) zeměmi v ČR udělovány poměrně často. Byť existují práce, které se zabývají způsoby měření školní zralosti či připravenosti, nemáme dosud informace o efektivitě udílených odkladů z hlediska úspěšnosti „hraničních“ žáků nejen v průběhu primárního vzdělávání. Čeští odborníci se dosud nezabývali ani dopady udílených odkladů na úspěšnost žáků, kteří do školy nastoupili v řádném termínu, a faktory, které ji ovlivňují (např. klima třídy). Chybí rovněž výzkumné doklady o vývoji kognitivních i nekognitivních charakteristik dítěte v roce, který dítě získalo k dobru.

V monotematickém čísle proto uvítáme především empirické studie o situaci v ČR a SR, případně také metodologické a přehledové texty a diskusní příspěvky, zprávy či recenze zaměřené na cíle, podmínky a dopady předškolního vzdělávání a péče a přechodu do základního vzdělávání. Strukturovaný abstrakt v rozsahu 800–1200 znaků (bude uvádět typ článku, teoretický rámec, výzkumnou otázku, popis metod a vzorku, předpokládané výsledky) je možné zaslat do 30. května 2016 na adresy jaroslava.simonova@pedf.cuni.cz nebo jana.strakova@pedf.cuni.cz. Autoři obdrží vyrozumění v červnu 2016. Plné texty editory vybraných příspěvků pak budou očekávány do 30. září 2016 a projdou následně standardním recenzím řízením. Pokyny pro psaní příspěvků jsou zveřejněny na internetové stránce časopisu www.orbisscholae.cz.

CALL FOR PAPERS
ORBIS SCHOLAE SPECIAL ISSUE 3/2017

Multilingualism and Languages in Education
Guest editors: Eva Vetter, Miroslav Janík, Karolína Pešková

Dear colleagues,

it is our pleasure to invite you to participate in the preparation of a special issue of *Orbis scholae* journal, which will concentrate on Multilingualism and Languages in Education.

It is particularly against the background of recent migration that the issue of language and education is gaining in importance. Diversity (in line with Vertovec¹ sometimes also referred to as super-diversity) is perceived as a new, sometimes unforeseen and unforeseeable situation that keeps having a considerable impact upon educational issues and linguistic practices.

In the context of schools and education speakers with diversified and complex linguistic repertoires² find themselves in a setting that narrows down the range of languages, dialects and communication modes (also referring to the concept of monolingual habitus³). The languages used for instruction (sometimes called CALP⁴, Bildungssprache⁵) differ from linguistic practice pupils happen to be more familiar with (peer group, family, etc.). Mastering the language of instruction is, however, one of the conditions for educational success⁶.

The special issue of *Orbis scholae* aims to address the languages in education in the institutional context of schools and focuses on the following three perspectives: (a) awareness and recognition of the linguistic resources available with respect to multilingualism (language policy, national strategies, hidden agenda), (b) instruction and learning in language/s (classroom practice, language for specific purposes, translanguaging in instruction, etc.), (c) foreign language teaching. Theoretical and empirical papers based on different methodological approaches (e.g. video or audio observations, ethnomethodology and cognitive science approaches) are welcome.

We would be honoured if you considered submitting a paper in this special issue of *Orbis scholae*. Should you be interested in contributing, we kindly ask you to confirm your participation and send us the title and the abstract (100–150 words) by the end of September (mjanik@ped.muni.cz). The full text (ca 36 000 characters) is due by December 31st 2016. The papers will be reviewed by two anonymous reviewers during February/March 2017. Revised papers are to be sent to editors in May 2017. The issue is expected to be printed/published in late autumn 2017.

¹ Vertovec, S. (2007). Super-diversity and its implications. *Ethnic and Racial Studies*, 30(6), 1024–1054.

² Busch, B. (2011). Trends and innovative practices in multilingual education in Europe: An overview. *International Review of Education* 57, 541–549.

³ Gogolin, I. (1994). *Der monolinguale Habitus der multilingualen Schule*. Münster: Waxmann.

⁴ Cummins, J. (2008). BICS and CALP: Empirical and theoretical status of the distinction. In *Encyclopedia of language and education* (p. 487–499). New York: Springer US.

⁵ Gogolin, I., & Lange, I. (2011). Bildungssprache und durchgängige Sprachbildung. In S. Fürstenau & M. Gomolla (Eds.), *Migration und schulischer Wandel: Mehrsprachigkeit* (p. 107–127). Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.

⁶ e.g., Knigge, M., Klinger, T., Schnoor, B., & Gogolin, I. (2015). Sprachperformanz im Deutschen unter Berücksichtigung der Performanz in der Herkunftssprache und Akkulturationseinstellungen. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 18(1), 143–167.

CALL FOR PAPERS
PEDAGOGICKÁ ORIENTACE / JOURNAL OF THE CZECH PEDAGOGICAL SOCIETY

Critical education

Guest editors: Jana Poláchová Vašátková and Paweł Rudnicki

The editors of *Pedagogická orientace / Journal of the Czech Pedagogical Society* would like to invite authors to contribute to the English special issue 4/2016 entitled *Critical education*. For several decades, critical education has presented a theoretical and analytical perspective on research. The key elements of critical education include social sensitivity, the analysis of the relationship between minorities and majorities, the study of cultural, social and ideological dimensions of domination, subordination, and resistance. In this context, of particular interest seem to be the educational practices that refer to classical concepts by P. Freire, I. Illich, B. Bernstein, C. Gilligan, P. McLaren, H. A. Giroux, J. L. Kincheloe, B. Hooks, A. Gramsci, A. Drader and others. The special issue dedicated to critical education aims to address:

- dimensions of the modern critical pedagogy in Central and Eastern Europe;
- the recognition of practices of domination, subordination, and resistance;
- analyses and research perspectives on relationships between majorities and minorities;
- analyses of the ideological dimensions of appropriation of education and schooling;
- politicization in/of education.

Papers concerning the issue of critical education from different perspectives (from theoretical to practical/application) and based especially upon multidisciplinary approaches are welcome.

The timeframe is as follows:

- Abstracts in English language (1–2 pages long) are to be sent by 15th June 2016 to jana.polachova@upol.cz. Please state the following: author/s and the name of the paper, type of the paper (article – 20–30 pages; discussion paper or essay – 10–15 pages), aim and content of the paper.
- The abstracts will be reviewed by the editors of the issue and the authors will be notified by 30th June 2016.
- The papers are to be submitted by 30th September 2016.
- The papers will then be subject to double-blind peer review. The authors will be notified about the results and asked for changes to their papers by 30th November 2016.
- The issue then will go through editorial and type-setting process.

VÝZVA PRO AUTORY MONOČÍSLO PEDAGOGICKÉ ORIENTACE V ROCE 2017

Proměny školního poradenství

Hostující editoři: Bohumíra Lazarová, Josef Lukas, Jan Mareš, Lenka Kamanová

Mění se podoba (nejen) českých škol a zejména zvyšující se diverzita žáků v nich, s sebou přinášejí nová úsilí o rozvoj školního poradenství, resp. pedagogicko-psychologické podpory poskytované učitelům, žákům i rodičům ze strany vnitřních i vnějších poradenských subjektů. Školní poradenství se v posledních letech stává silným školsko-politickým tématem. Školy všech stupňů jsou podporovány v tom, aby obohacovaly své pracovní týmy o odborné pracovníky, zejména o školní psychology a školní speciální pedagogy, intenzivněji se také rozvíjejí vztahy mezi školami a vnějšími poradenskými subjekty. Je tedy pravý čas znovuotevřít téma školního poradenství, ohlédnout se za jeho nedávnou minulost, reflektovat současnou situaci (nejen) a diskutovat cesty možného rozvoje.

Připravované monotematické číslo časopisu *Pedagogická orientace* nabízí prostor pro publikování teoretických a empirických studií pojednávajících o široké škále témat, které mají více či méně těsnou vazbu na školní poradenství. Uvítáme přehledy, analýzy i diskuse týkající se pedagogické a psychologické poradenské teorie i praxe, např. analyzované zkušenosti s využíváním vybraných teorií a metod, analýzy proměn školního poradenství ve vazbě na měnící se potřeby škol, komparativní studie zaměřené na školní poradenství u nás a v zahraničí, ale i odborné diskuse o rolových proměnách školních poradců a školních poradenských pracovišť, o možných cestách k profesionalizaci práce školních poradců i učitelů v oblasti poradenství apod.

Své místo v monotematickém čísle najdou také informace o plánovaných či již realizovaných akcích (konference, workshopy, projektové aktivity aj.) a uvítáme i recenze odborných monografií s příbuznými tématy.

Časový plán přípravy monotematického čísla PedOr 2/2017 je následující:

- Abstrakty příspěvků v rozsahu 1–2 stran zasílejte do 30. 11. 2016 na lenkamanova@phil.muni.cz
- V abstraktu uveďte: autora (autory) a název příspěvku, jeho typ: studie (rozsah cca 20 normovaných stran); diskusní příspěvek nebo esej (rozsah cca 10 normovaných stran), cíl a obsah příspěvku.
- Abstrakty budou posouzeny garanty čísla a do 15. 12. 2016 obdrží jejich autoři vyznění o dalším postupu.
- Termín pro odevzdání studií je stanoven na 15. 2. 2017.
- Následně studie projdou standardním recenzním řízením – recenzní posudky budou autorům průběžně zasílány spolu s žádostí o provedení úprav do 15. 4. 2017.
- Poté bude číslo redakčně zpracováno a předáno do tisku.

Vážené členky a členové České asociace pedagogického výzkumu,

vlastní, byť minimální rozpočet je jedním z předpokladů úspěšného fungování asociace. Zajišťujeme tak hladký chod asociace a mimo jiné tak můžeme např. platit každoroční poplatek evropské asociaci a poskytnout tak našim členům výhodu sníženého poplatku na jejich každoročních konferencích. I proto je podle článku V., bodu 4. Stanov ČAPV jednou z povinností člena pravidelně platit členské příspěvky.

Žádáme tedy všechny členy o brzkou úhradu dosud neuhrazených členských příspěvků. Členské příspěvky jsou stanoveny ročně ve výši 300,- Kč (základní), příp. 200,- Kč (snížená sazba jen pro interní doktorandy). Členský příspěvek se hradí za celý kalendářní rok.

Účet ČAPV, na který je možno členský příspěvek poukázat, je veden u České spořitelny pod číslem účtu 000000 – 2051199389 / 0800. Jako variabilní symbol uvádějte své členské číslo.

Své členské číslo najdete na webových stránkách Asociace, kde je jmenný seznam členů s uvedením členského čísla (<http://www.capv.cz>; Základní údaje → Seznam členů, nebo přímý odkaz zde <http://www.capv.cz/zakladni-udaje-o-capv/lenstvi-v-apv/seznam-clenu>). Zde je uveden seznam všech (i neplatících) členů.

V případě nejasností se obraťte na tajemníka ČAPV (Mgr. Pavel Čopf, email: 329107@mail.muni.cz) nebo i přímo na předsedu (novotny@phil.muni.cz, tel. 549 495 631).

Petr Novotný, předseda

Redakční poznámka: Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících. Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na knecht@ped.muni.cz.

Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně anebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány opakovaně vždy ve dvou po sobě následujících číslech. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

Časopis Komenský
číslo 4, ročník 140, červen 2016

Rozhovor otevírající červnové číslo věnujeme tématu reforem ve vzdělávání. Hovořili jsme s Tomášem Janíkem o reformách ve světle ostré kritiky, kterou přináší rakouský filozof K. P. Liessmann. Tomáš Janík komentuje jeho myšlenky v kontextu českého školství a nabízí nové úhly pohledu a kritická zamyšlení nad tím, kam vzdělávání směřuje.

Abychom problematiku reforem vzali i z historického konce, požádali jsme Michala Šimáně o článek k dopadu všeobecného školního řádu Marie Terezie na vývoj českého školství. Čtenáře možná překvapí, že i za touto reformou najde důvody ne nepodobné těm, které jsou součástí reforem v 21. století. V souvislosti s reformou školy se vyskytují i otázky alternativních přístupů ve vzdělávání či alternativních škol. Znamená vzdělávat jinak, než je součástí hlavního proudu, i vzdělávat lépe? Není mnoho výzkumných zjištění toho, jak se alternativní školy liší od těch mainstreamových. Proto jsme zařadili text Nikolky Sklenářové, který zkoumá rozdíly v pedagogické komunikaci v běžné škole a ve škole Montessori. Poslední výzkumný text je věnován staronovému tématu šikany ve škole, tentokrát u nadaných žáků.

Na veřejnou debatu v MF Dnes reaguje článek Stanislava Štěpáníka v rubrice *Didactica viva*. Tato debata se vedla o zmechanizovaném větném rozboru jakožto o jednom z palčivých problémů výuky českého jazyka. Také rubrika *Do výuky* reflektuje aktuální dění ve školství a ve společnosti. Nejprve nabízí metodiku k tématu uprechlictví od Asociace učitelů OV a ZSV a dále rubrika inspiruje k využití QR kódů ve výuce zeměpisu. Ti, kteří již myslí na září, se mohou seznámit s námětem k realizaci adaptačního kurzu. K diskutovanému tématu inkluze přispěje srovnávací článek o podmínkách vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v českých a švédských školách. V kritickém tónu znějícím nad reformními snahami, avšak s nadhledem učitele se čtyřicetiletou praxí, se nese poslední příspěvek v této rubrice. Je „bezduchý dril nehodný svobodomyšlných občanů demokratického státu, vybavených spoustou elektronických udělatek a rozmanitých kompetencí?“

Možná však diskuse nad proměnou vzdělávání nemusí být nikterak vyhrocená. V reformách totiž mnohdy jde o stará témata v novém kabátu. Za výstupy z učení, uplatnitelností vědomostí v praxi či kompetencemi totiž stojí stará témata: vyučování/ učení ve škole by nemělo spočívat v memorování mrtvých poznatků; mělo by vycházet z toho, co si dítě spojí se svou životní zkušeností a co později ve svém životě uplatní, zejména na trhu práce (Štech, 2013). Vzdělávání se nachází na pomyslném kruhovém objezdu, z něhož lze vyjet různými směry, a na rozdíl od cestování autem i různými směry zároveň (Janík, 2015). Těmi, kdo automobil jménem škola řídí, nejsou jen politici, ale zejména ředitelé a učitelé. Přejeme jim, ať zvolí správnou cestu. A všem čtenářům přejeme krásné léto, s cestováním nejen po krajině českého vzdělávání.

Za redakci: Kateřina Lojdová

Literatura

Janík, T. (2015). Škola na kruhovém objezdu, aneb když se to vezme kolem a kolem. *Pedagogická orientace*, 25(5), 727–732.

Štech, S. (2013). Když je kurikulární reforma evidence-less. *Pedagogická orientace*, 23(5), 615–633.